Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 12.10.2016
Kuuleminen

Hallituksen esitys HE 114 2016 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n sekä yrittäjän eläkelain 152 §:n muuttamisesta

Toimihenkilökeskusjärjestö STTK pitää ehdotettuja lakimuutoksia erittäin tarpeellisina ja kaikilta osin kannatettavina. Esitystä on käsitelty valmistelun eri vaiheissa sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosastolla kolmikantaisessa Työturvallisuussäännöksiä valmistelevassa neuvottelukunnassa. Neuvottelukunta on ollut yksimielinen esityksen sisällöstä.

Harmaa talous koskee ilmiönä koko yhteiskuntaa. Esitetyt lakimuutokset antavat viranomaisille merkittävästi enemmän keinoja sen valvontaan. Tiedonsaannissa käytännön toiminnassa esiintyvät vaikeudet sekä viranomaisyhteistyön kangertelu ovat aiheuttaneet paljon keskustelua. Työsuojeluviranomaiset ovat kokeneet ongelmalliseksi, ettei poliisilta saa tietoja, joilla voisi olla suuri merkitys työsuojeluasian hoidossa.

Työsuojeluviranomaiset tarvitsevat harmaan talouden torjuntaan liittyvien valvontatehtävien hoitamiseen tehokkaat työkalut. Viranomaistyössä tarvitaan oikeutta saada salassa pidettäviä tietoja työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen, ulkomaalaisen työvoiman käytön ja tilaajavastuulain valvontaa varten. Näitä tietoja on myös voitava käsitellä viranomaistyössä. STTK:n mielestä on suorastaan hämmentävää, että työsuojeluviranomaisten keskinäinen salassa pidettävän tiedon vaihto on ollut tähän saakka mahdotonta. Myös näiltä osin on perusteltua päivittää lainsäädäntö sujuvaa työskentelyä tukevaksi.

Yksilön suojan kannalta on tärkeää, että tiedonsaanti on esityksessä rajattu ainoastaan valvonnan kannalta välttämättömiin tietoihin ja ne kohdistuvat vain selvästi yksilöityihin tahoihin. Yksityisyyden suojan kannalta tärkeää on myös, että laissa on säädetty tietojen hävittämisestä välittömästi niiden käytön jälkeen.

Harmaan talouden selvitysyksikkö on vuositasolla vastaanottanut noin 150 000 velvoitteidenhoitoselvityspyyntöä. Työsuojeluviranomaiselle tehtävien velvoitteidenhoitoselvitysten määräksi arvioidaan joitakin tuhansia vuosittain. Vaikka lukumäärä ei ole kovin suuri, on STTK:n mielestä tärkeää, että selvitys voidaan toimittaa sähköisesti.

Velvoitteidenhoitoselvitysten automaattista, sähköistä toimittamista varten tarvittavan tietotekninen ratkaisu on toteutettavissa noin 50000 eurolla. Työsuojeluviranomaisten

Käyntiosoite:
Mikonkatu 8 A, 6. krs
0100 Helsinki
Postiosoite:
PL 421
00101 Helsinki

Puhelin: (vaihde)
(09) 131 521
Faksi:
(09) 652 367
Sähköposti:
etunimi.sukunimi@sttk.fi

www.sttk.fi

tietotekniikan kehitys olisi aloitettava pikaisesti ja tietojärjestelmäkustannuksiin on saatava tarvittava lisärahoitus.

Laiminlyöntimaksut eivät edes kasvaessaan ole valtiontalouden mittakaavoissa merkittävä tuloerä. Säädösmuutosten myönteiset vaikutukset syntyvät muuta kautta, joista valvontaresurssien kohdentuminen todellisiin ongelmatoimijoihin on tärkein.

Muistutuksenteko-oikeuden laajentaminen on STTK:n mielestä hyvä esitys. Se osoittaa, että säädöstasolla pyritään seuraamaan työelämän muutosta (jos ei ennakoiden niin edes jälkikäteen säädöksiä päivittäen).

Lomautustodistus tai työsuhteen päättämistä koskeva ilmoitus ovat työntekijälle välttämättömiä asiakirjoja mm. etuuksien saamiseksi. Esitys, että työsuojelutarkastaja voi antaa työnantajalle kehotuksen velvoitteen laiminlyömisestä, on STTK:n mielestä kannatettava. Käytännössä on toistuvasti noussut esiin tilanteita, joissa nämä tiedot ovat kiven alla ja työsuojelutarkastajat saavat tehdä paljon töitä niiden saamiseksi, koska heillä on paljon tapauksia näihin asioihin liittyen. Työsuojeluviranomaisen antaman kehotuksen lisäksi olisikin harkittava myös muita työnantajiin kohdistuvia tehosteita näiden lakisääteisten velvoitteiden täyttämisen varmistamiseksi.

STTK haluaa lopuksi myös korostaa, että työsuojeluviranomaisten resurssit tulee varmistaa riittävän harmaan talouden valvonnan tason takaamiseksi.

Lisätietoja: työympäristöasiantuntija Erkki Auvinen, erkki.auvinen@sttk.fi, 040 545 0631